

طلای سفید

پنبه، محصول هزار کاره!

الیاف پنبه مانند بسیاری از گیاهان دیگر هم چون قاصدک، در واقع وسیله طبیعی پراکندن تخم آن است. این ویژگی نسل پنبه را حفظ نمود تا این که انسان آن را کشف کرد.

دانه روغنی

در میان پنج دانه روغنی مهم، یعنی سویا، بادام زمینی، پنبه، آفتاب گردان و کلزا، دانه پنبه به دلیل غنی بودن از روغن و پروتئین مقام دوم را دارد. بیش از یک قرن است که روغن آن به صورت خوراکی استفاده می شود. روغن دانه پنبه قهوه ای رنگ و شبیه روغن زیتون است. از این روغن علاوه بر مصرف خوراکی در تولید صابون و مواد آرایشی نیز استفاده می شود.

کرباس

پنبه احتمالاً از هندوستان وارد ایران شده است. پارچه های پنبه ای را در ایران قدیم «کرباس» می نامیدند. مارکوپولو در سفرنامه خود از پنبه به عنوان محصول عمده ایران سخن گفته است.

کنجاله (تفاله روغن کشی شده) دانه پنبه مکمل پروتئینی خوبی برای غذای دام و طیور پرورشی است که عموماً به صورت ترکیب با سایر مواد غذایی، به عنوان خوراک دام از آن استفاده می شود. دانه پنبه مانند بسیاری از دانه های گیاهی دارای نوعی ماده سمی به نام «گاسیپول» است که ساختمان پروتئین را تغییر می دهد. در نتیجه باید تا حد ممکن از غذای دام و طیور حذف شود. مقدار زیاد این ماده در جیره غذایی مرغ های تخم گذار باعث کم رنگ شدن زرده تخم مرغ می شود.

گیاه پنبه قبل از هر چیز، صنایع پارچه بافی را به یاد ما می اندازد. ولی در ساختن فیبرو نتوپان، فیلم عکاسی، لوازم آرایشی و شمع، صابون، روغن های خوراکی و خوراک دام و طیور نیز از آن استفاده می شود.

پوشاک، خوراک و...

خوراک مغذی و سمی

دستمال نسوز خسرو پرویز

می گویند
خسرو پرویز بعد از
هر غذا خوردن با دستمال
مخصوصش، دستهای خود را پاک
می کرد و چون کثیف و چرب می شد،
آن را درون آتش می انداخت تا آتش
آن را تمیز کند. دستمال پاک
می شد، ولی نمی سوخت.

به نرخ دوغت می زنم پنبه

گویند پنبه زنی دو روز
در خانه ای خوب غذا خورد و خوب
کار کرد. روز سوم چون صاحب خانه به جای
کباب و غذای چرب به او دوغ و نان خشکیده
داد، او نیز دست از کار مستمر کشید. زمانی که با
اعتراض صاحب خانه روبه رو شد، در جواب گفت مزد
تو نیز تغییر کرده است. هرگاه صاحب کاری بیشتر از
مزدی که به کارگش می دهد، از او توقع داشته باشد
و به او اعتراض کند، کارگر این مثل را می آورد و
می گوید: «استاد، به نرخ دوغت می زنم پنبه.»

پنبه
نسوز یا همان
پنبه کوهی، از مواد
معدنی ساخته شده است
و در تولید لباس های
نسوز نیز به کار
می رود.

نجات پنبه

ایران که روزی یکی از
صادرکنندگان پنبه بود، اکنون یکی
از کشورهای واردکننده عمده این محصول
است. با پیشرفت علم مهندسی ژنتیک، محققان
ایرانی نیز موفق به تولید پنبه تراریخته (دستکاری
ژنتیکی شده) مقاوم به آفات و بیماری های قارچی
شدند. با کشت پنبه تراریخته، دیگر به سموم شیمیایی
آلوده کننده محیط زیست نیز نیازی نیست. در نتیجه
هم به حفظ محیط زیست کمک می شود و هم
هزینه های استفاده از سموم کاهش می یابد. از
پنبه تراریخته مرغوب، روغن بیشتری
هم به دست می آید.

